

Synpunkter angående skötselplan för Täljövikens strandängar, version 2018-09-28.

Granskning den 24 oktober 2018.

Allmänt

Hela området har pekats ut i kommunens översiktsplan som ett "ekologiskt särskilt känsligt område" och ingår i riksintresse "Kust och skärgård", området bör/skall hanteras med hänsyn till detta. Vidare är detta Österåkers absolut bästa naturområde i samverkan med Näsuddens Naturreservat i Åkersbergas närhet och ett naturområde som skall vara en tillgång för hela Österåker och länet. Politiker har uttalat sig att detta skall bli länets mest intressanta naturreservat.

Länsstyrelsens våtmarksinventering från 1997 har klassat Täljövikens stränder som klass 1, för bara 20 år sedan. Här finns ett facit. Detta bör vara målbilden. Det man har försummat i naturvård sedan dess får man ta igen nu. Inventeringen bör finnas dokumenterat och förhoppningsvis med bilder. Skötselplanen bör även anpassas till Näsuddens Naturreservat, vad som finns där och vad som inte finns där eftersom det finns mycket starka samband. Näsuddens Naturreservat, Täljöviken (vattenområdet, Täljövikens stränder och intilliggande markområden bör ses som en helhet.

Synpunkter

Vass tillhör innerskärgården och som faunan har anpassat sig till. Vassen runt Näsuddens Naturreservat har i hög grad reducerats kraftigt, det saknas häckningsbiotoper för knölsvan, sothöna, skäggdopping, sävsparv (VU), rörsångare och sävsångare. Detta gäller bland annat på bägge sidor om vägbanken som går över till Gästholmen. Tidigare innan Naturreservatet var det en återkommande frekvent häcklokal för dessa arter. I Täljöviken måste det finnas tillräckligt med partier av vass för dessa arter. Detsamma gäller för brun kärrhök på den södra sidan.

Bladvass reducerar kväve och fosfor och här finns ett myller av larver till fjädermyggor och när de kläcks blir de mat för olika fågelarter. Blåmes och mindre hackspett söker puppor under vinterhalvåret i vassrören. Fiskyngel har och tar skydd i vassen. Det finns all anledning att fundera över hur vassen skall vårdas i framtiden och vad som skall uppnås.

När det gäller området Näsängen finns det minst 14 rödlistade arter, dessutom en rad intressanta arter såsom Ljungpipare, lärkfalk m fl. arter. Den fågelförteckning som har presenterats i miljökonsekvensutredningen kan inte anses vara tillfyllest. Förteckningen har sedan kompletterats till den senaste Skötselplanen men är långt ifrån "komplett", här saknas en rad arter såsom, trana, sångsvan, fasan, vigg, skedand, storskarv, storskrake, småskrake, sparvhök, lärkfalk, olika arter gäss, stare (VU), gulärla (VU) med flera arter.

En del arter i förteckning är gamla observationer ifrån Artportalen, exempelvis Havsörn 2007? Hur skall detta tolkas, finns den inte längre? Jo det finns en rad observationer sedan dess, bland annat under 2018. Under detta år finns det två stationära havsörnar med Täljöviken som ett centralt område. Den ena havsörnen är ringmärkt och är 13 år gammal, läs mera i roslagenmedmera.se.

Havsörnen är en rödlistad art, Nordeuropas största rovfågel, Upplands lanskapsfågel och en symbol för skärgården. De personer som påvisas när havsörnarna sitter i torrbjörken vid LO-skolans konferensanläggning uttrycker "vad häftigt" och hela ansiktet lyser av upptäckarglädje. Hur skyddas denna symbol för skärgården?

De två torrbjörkar som finns på den norra sidan bör få stå kvar, förmultning och vind kommer efterhand att reducera dem och det behövs död ved. Här har havsörnarna nu sitt tillhåll och om man har tur kan man under sommarhalvåret få se en fiskgjuse sitta och putsa sig i torrbjörken. Det finns mängder av fåglar som besöker eller mellanlandar i björken, starflockar, kajor, spillkråka, gröngöling, steglits, varfågel med flera arter. När häckningssäsongen är över för tofsviporna då sitter även en kråkmaffian här.

Häckningssäsongen är i princip 2 - 3 månader, träden fyller sin funktion hela året som sittplattform för fåglar, omfattningen är förstås begränsad under vintertid. På norra sidan finns ytterligare några enskilda fristående friska björkar där någon bör sparas för att på sikt bli död ved då torrbjörkarna är borta.

Havsörnar i torrbjörken vid Näsängen

Rovfåglar, de tillhör faunan, (tänk på vargarna i Yellowstone Nationalpark) utöver havsörn finns lärfalk, brun kärrhök, ormvråk och sparvhök, fiskgjuse, alla häckar i eller i närområdet. Hur hanteras rovfågarna och framförallt hur skyddas brun kärrhök som häckar i vassområdet på södra sidan? Se roslagenmedmera.se reportage Rovfåglar Näsängen.

När det gäller kråkor (finns inte med i förteckningen) så finns det en kråkmaffia på ett 20-tal kråkor i området. De har även en funktion att de varnar och jagar bort rovfåglar ifrån området. Det hjälper inte att såga ned träd, utan då tar maffian sig ned på marken och vandrar och undersöker

strandängarna gående. Blir det för många så går de att skjutas av, men de tillhör faunan. Här gäller det att under häckningssäsong se till att tofsviporna häckar i området. Under 2017 och 2018 häckade 4–5 par vid Näsängen och som höll rent på kråkor vid och över ängarna, till och med räven hastade över Näsängen med viporna efter sig. Se Rävorgon på roslagenmedmera.se.

När det gäller strandängarna i sig själv så bör de utformas med olika biotoper för att attrahera olika arter. I skötselplanen anges bara vadare men inte vilka arter. Det blir lätt flummigt, görs rätt saker på rätt ställe för rätt arter?

Den iordninggjorda strandäng som finns på norra sidan drar inte till sig några fåglar (jo, jag har sett en ung brushane på hösten), men i området intill med större tuvorna rastar enkelbeckasiner under vårsträck och här häckar snatterand i området. Enkelbeckasin häckade 2017 och spelflög intensivt i området med brummande stjärt pennorna, ett magiskt ljud för många.

På den sydvästra åkern intill punkt 1 i skötselplanen finns ett vattensjukt område med fuktig mark och under våren ansamlas ibland vatten här, området drar till sig, rödbena, grönben, drillsnäppa, brushane, mindre strandpipare, strandskata se roslagenmedmera.se reportage "Näsängen, följ våren 2018", här häckade även 4 - 5 par tofsvipor.

Vattensamling vid Näsängen

En ruvande tofsvipa på Näsängen med en liten åkerviol vid sidan.

Gömsle, ungdomen kommer att jubla, ett eget gömsle utan insyn. Garanterat kommer det inte att bli några större upplever här ur fågelsynpunkt.

Fågeltorn, den bästa fågelskådningen sker i huvudsak på morgonen, då är det mest liv och rörelse. Med den föreslagna placeringen på södra sidan blir det motljus. En bättre plats är på norra sidan. Det är faktiskt bra med ett fågeltorn på ena sidan och en utkiksplattform på den andra sidan, det blir bättre täckning av Täljöviken på det sättet.

Utkiksplattformen är bra för handikappade och även andra som vill uppleva fåglar på strandängarna, i luften och på vattnet. Här ger kvällsljuset antagligen de bäst förhållandena.

Ett fågeltorn i närheten av ett bostadsområde med barn i alla åldrar, kan kanske vara tveksamt, och i så fall går det att byta plats på tornet och plattformen, det är dock inte helt optimalt.

Punkt 7, någonstans vid alkärret går ett dagvattendike rakt ned till viken där det föreslås någon form av lagun. Hur mycket dagvatten som kommer framgår inte. En förebild kan vara den damm som finns vid Margretelundsvägen/Söralidsvägen som renar och sedimenterar dagvatten som sedan släpps ut i Sätterfjärden. Här finns också gott om Gräsänder och Vitkindade Gäss.

Åkerholme, skötselområde 8, röj lövsly men låt buskar stå kvar, de utgör boplatser för småfågel antingen direkt inne i busken om den är tät eller på marken intill en buske. När det gäller aspar behövs en översyn. I Näsuddens naturreservat ingick det i vårdplanen att för två större bestånd av aspar skulle de grövre asparna stå kvar. Allt är borta och därmed tänkbara boträd för spillkråka, gröngöling och större hackspett som i sin tur skapar boplatser till bland annat stare. Om det finns säl så skall de i princip alltid sparas borde även gälla oxel och rönn om sådana finns, är mat till trastar och sidensvansar. Rönn och oxel saknas i stor utsträckning i Näsuddens Naturreservat.

Vitkindade gäss på östra sidan om traktorvägen ned till Näsuddens naturreservat.

Hur hanteras ängar på bägge sidor om traktorvägen till Naturreservatet, dessa ängar är en del av Näsområdet naturvärden.

Täljöviken är utpekad som ett ESKO, ingår i riksintresse "Kust och skärgård" och har tidigare klassats till klass 1 i en våtmarksinventering, det är rimligt med en miljökonsekvensbeskrivning vilken även bör omfatta angränsande jordbruksmark som har en stor samverkan med strandängarna och Näsuddens Naturreservat.

Dessa synpunkter är fristående ifrån den överklagan som Naturskyddsföreningen tidigare har inlämnat.

Tomas Seippel, medlem Naturskyddsföreningen